

TRILATERAL VERDA

EL PUJOLISME I LA MANIPULACIÓ DE LA SOSTENIBILITAT

VISITA A LES OBRES DE VANDELLÒS I D'ANDRÉ BETTENCOURT, EL MINISTRE D'INDÚSTRIA GREGORIO LÓPEZ BRAVO I EL PRESIDENT D'HIFRENSA DURAN FARELL.

SANTIAGO VILANOVA →
PERIODISTA I CONSULTOR AMBIENTAL

En un sopar que va organitzar el conseller amb els periodistes catalans que cobrien l'esdeveniment, va avançar que la seva política seria la de divulgar la Declaració de Rio, que reivindicava el desenvolupament sostenible com a nova forma de producció. Aquell sopar va tenir lloc «casualment» en el mateix restaurant de Rio on m'havia reunit amb l'exsecretari d'Estat de Medi Ambient del Brasil –i Premi Nobel Alternatiu–, el malaurat José Lutzenberger. Em va explicar la conspiració que el va fer fora del Govern la vigília de la Cimera: el país que organitzava la gran conferència sobre el medi ambient havia acomiadat el ministre més emblemàtic per haver actuat massa radicalment en els plans de protecció de l'Amazònia. El president Fernando Collor de Melo, que anys després va haver de dimitir per afers de corrupció, havia estat connectat per la Comissió Trilateral a través del Center for Strategic and International Studies, un laboratori («think tanks») d'idees dominat per Zbigniew Brezinski, James Schlesinger i Henry Kissinger. L'objectiu, junt amb els principals grups industrials brasilers, com Aracruz Celulose, era evitar la radicalització de les ONG i introduir el concepte de sostenibilitat ambiental per la porta oficial de l'ONU. Els dos homes clau de l'operació Rio-92 van ser Maurice Strong, secretari general de la Cimera i vinculat a les indústries energètiques canadenques, i Stephan Schmidheiny, promotor el 1990 del Business Council for Sustainable Development (BCSD), empresari suís de l'holding Asea Brown Boveri.

VILALTA ES PINTA DE «VERD»

El conseller Vilalta va saber assumir hàbilment el procés d'aquella estratègia internacional a Catalunya i va lliurar el concepte de sostenibilitat als grans grups industrials i energètics catalans (Agbar, Gas Natural i Fecsa-Endesa), que ara ja utilit-

zen l'«ecologia» en els seu màrqueting empresarial. La Comissió Trilateral i el BCSD van servir de guia per al Govern Pujol. Vilalta va preparar el terreny per fer compatible el concepte de sostenibilitat amb els projectes desenvolupistes del nacionalisme governant: transvasaments de l'Ebre i del Roine, línees d'alta tensió, TGV (projecte gràcies al qual obté despatx a Madrid com a alt càrrec del Govern Aznar), camps de golf, ports esportius, Eix Vic-Olot, Quart Cinturó, etc.

El DMA va editar tots els documents de Rio, convenis i declaracions, i va dialogar amb experts universitaris i ecologistes. Una de les eines del conseller Vilalta va ser la revista del Departament, que ja havia iniciat el primer director general, Jacint Mateu, però arraconant els col·laboradors crítics.

Vilalta ho va tenir fàcil, ja que va marginar –de l'opinió pública i de tots els mitjans de comunicació controlats pel pujolisme– escriptors, periodistes, tècnics i científics alineats amb la defensa de la sostenibilitat com a canvi del model productiu i energètic dominant, és a dir, seguidors de la definició feta i promoguda per Ignasi Sachs, Nicholas Georgescu-Roegen i Dennis i Donella Meadows.

La seva estratègia la van continuar, amb més o menys eficàcia, tots els altres consellers de CiU. Vilalta va ser el tecnòcrata adequat per controlar el postRio, tot substituint l'acció iniciada el 1989 pel conseller Josep Miró i Ardèvol (DARP), i, posteriorment, pel conseller Joan Vallvé.

Abans de crear-se el DMA, el DARP va promoure el 1989 l'organització del I Simposi Internacional Una Sola Terra, amb què es va avançar al debat sobre la sostenibilitat que tindria lloc a Rio el 1992, tot vinculant a la idea en Pere Duran Farell, empresari influent i creatiu del sector energètic, introductor de l'energia nuclear i del gas natural. Duran Farell havia iniciat un procés d'acostament al Club de Roma i coneixia els vents que bufaven a la Comis-

sió Trilateral a favor de l'economia ecològica. D'aferriat defensor de la nuclearització va passar a jugar un paper decisiu en el procés de l'estratègia ambiental catalana. Amb una diferència respecte al president Pujol: va optar per dialogar amb l'ala més crítica de l'ecologisme polític del país. Sabia que la credibilitat de l'aposta per la sostenibilitat s'havia de concertar amb els ecologistes pioners.

EL SIMPOSI UNA SOLA TERRA

El 31 d'octubre de 1989 Duran Farell va presentar, en el I Simposi Internacional Una Sola Terra, Alexander King, president del Club de Roma, que hi va pronunciar la darrera conferència. La intervenció de l'expresident de Gas Natural va deixar perplex el president Pujol, que havia inaugurat la sessió. Duran Farell va dir que era urgent la conscienciació ecològica de l'empresariat i que s'havia de promoure «una conspiració civil per al triomf d'una moral socioecològica solidària i lliure». Alguns destacats socialistes i comunistes, que hi havia entre el públic, van començar a pensar que se'ls escapava la possibilitat de liderar la regeneració ambiental de Catalunya, en aquell moment controlada pels nacionalistes aliats amb el sector energètic i un grup de científics, intel·lectuals i ambientalistas.

Fèlix Martí, per exemple, director del Centre UNESCO de Catalunya, home de confiança del president Pujol, fou encarregat d'editar cada any la versió catalana de *L'estat del món*, una publicació del Worldwatch Institute, vinculat a la Fundació David Rockefeller, expresident del Chase Manhattan Bank (que va donar els crèdits per a la importació de la tecnologia nuclear) i promotor, el 1973, de la Trilateral.

L'OPERACIÓ «CATALUNYA, DEMÀ»

L'octubre de 1997 el president Pujol va convocar un debat nacional amb el títol de

L'estratègia d'introduir el concepte de sostenibilitat a Catalunya va començar a partir de la Cimera de Rio sobre Medi Ambient i Desenvolupament de 1992. El primer conseller del Departament de Medi Ambient de la Generalitat de Catalunya (DMA), Albert Vilalta, va assistir al Global Fòrum d'ONG de Rio (ja que el Govern central li va impedir de fer-ho a la cimera oficial) i va comprovar *in situ* com aquest concepte agafaria, a partir d'aquell moment, una extraordinària expansió internacional.

«Catalunya, demà» per, com va dir, «re-pensar el futur del país». Es tractava d'una operació electoralista que havia de servir per presentar l'equip del delfí, Artur Mas. Per al debat es crearen diversos grups de treball presidits per personalitats consensuades. El de medi ambient va ser presidit per Pere Duran Farell i ens hi aplegarem Martí Boada, José M. Baldasano, Purificació Canals, Ramon Folch, Lluís Paluzie, Jordi Portabella, Lluís Reales, Joandomènec Ros, Jordi Sargatal, Jaume Terrades, Josep Dalmau, Josep Arnau i Manuel Ludevid, entre d'altres. En aquest grup es van produir les primeres tensions relacionades amb les greus contradiccions de l'Executiu entorn l'obra pública. CiU mai no va propiciar un debat democràtic sobre l'estat del medi ambient al Parlament i, en canvi, proposava el debat a porta tancada. Es tractava d'intervenir les idees perquè no arribessin a l'opinió pública, frenar-les i reconduir-les.

Duran Farell es va comprometre a pactar amb el president Pujol la nostra proposta de crear un Consell Assessor per al Desenvolupament Sostenible, de caràcter transversal, on fossin representats alguns membres del nostre col·lectiu. Però el Consell es va constituir sense cap membre del grup de «Catalunya, demà», el que provocà decepció i escepticisme entre tots nosaltres. En una de les darreres reunions que vam fer, al totpoderós expresident de Gas Natural i d'Hidruña se li van humitejar els ulls quan es va sentir abandonat per l'equip que havia coordinat. Fou la darrera vegada que el vam veure. L'11 de juliol de 1999 vam rebre la notícia de la seva sobtada mort. A partir d'aquell moment, el pujolisme va entrar en regressió permanent en la concertació de les qüestions ambientals i de sostenibilitat.

Proper capítol:

Del Consell Assessor per al Desenvolupament Sostenible i altres truculències.